

SELSKAB

HAVEHISTORISK

havehistoriskselskab@gmail.com
www.havehistoriskselskab.dk

Program for efteråret 2015

Temaet er: Beskyttelse og benyttelse af historiske haver

Helt tilbage på generalforsamlingen i 2013 blev det foreslået, at der blev holdt et møde, hvor anvendelse, indretning m.m. af bl.a. Kongens Have blev drøftet. Dette har givet inspiration til efteråret tema, hvor hele problematikken om bevaring i forhold til anvendelse af historiske anlæg belyses i flere forskellige sammenhænge.

Men vi begynder med et **bonusarrangement**, som ligger uden for temaet.

Torsdag den 6. august **kl. 16! NB**

Rundvisning i Orangeri og nyttehave i Fredensborg

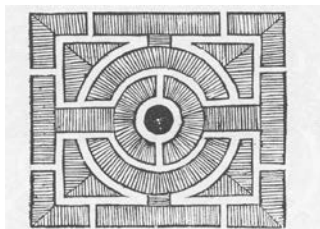
Mødested: ved hovedporten ved adgangen til den ydre slotsgård

Som opfølgning på Kirsten Engholms engagerede foredrag den 27. januar 2017 synes vi, det vil være spændende, at Havehistorisk Selskabs medlemmer selv så Orangeriet. Kirsten Engholm har indvilget i at vise os rundt, denne gang med fokus på planterne. Der vil også være mulighed for at gå på indkøb i plantebutikken, der er åbnet i Orangeriet.

Arrangementet gennemføres som en særrundvisning i forbindelse med de officielle rundvisninger på Fredensborg. Derfor vil det koste kr. 85 per person. Beløbet betales kontant i forbindelse med rundvisningen. Hav venligst lige penge med. Arrangementet er som vanligt også åbent for ikke medlemmer, som denne dag betaler kr. 120 for at deltage.

Der er begrænset antal pladser, så hvis du vil være sikker på at komme med, skal du tilmelde dig til Niels Møllergaard på mail nmøllergaard@gmail.com. Tilmelding er bindende. Men du kan også bare møde op på dagen, og håbe på at der er plads.

SELSKAB

HAVEHISTORISK

havehistoriskselskab@gmail.com
www.havehistoriskselskab.dk

Foto fra Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme hjemmeside

Orangeriets indre. Foto fra Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme

Ekskursion

Torsdag den 3. september 2015 **kl. 15:00! NB**

Besøg i Carlsbergs fredede haver.

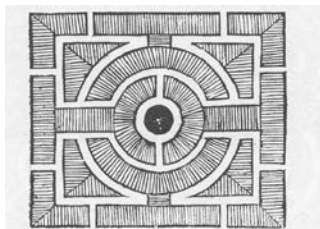
Vi mødes Valby Langgade 1, 1799 København V.

Herfra vil Søren O. Pedersen fra Carlsberg A/S låse os ind og fortælle om både Carls Have og J.C. Jacobsens Have.

Begge haver er i dag fredet i henhold til bygningsfredningsloven, og begge haver indgår som friarealer i den kommende Carlsberg By. Hvordan fastholder man fredningsværdierne samtidig med at haverne ændres fra at være have for en enkelt familie til fremover at skulle være friareal for en hel bydel?

Den mindste af haverne, Carls Have indeholder en formel del og en landskabelig del. Den formelle del af haven blev fredet i 1999 sammen med bl.a. villaen fra 1890-92 af Hack Kampmann, mens

SELSKAB

HAVEHISTORISK

havehistoriskselskab@gmail.com
www.havehistoriskselskab.dk

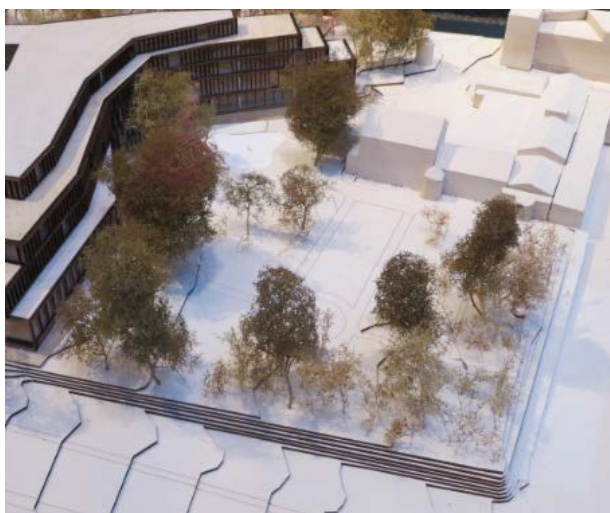
den landskabelige del ikke blev fredet. I bl.a. denne ikke fredede del af haven skal Carlsberg opføre sit ny hovedsæde, jf. Københavns Kommunes lokalplan Carlsberg II tillæg 5.

Haven foran Carl Jacobsens villa

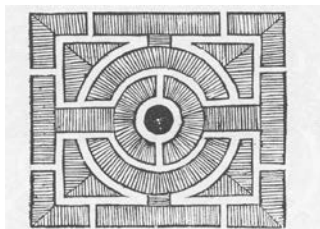

Modsat villaen ligger et Det Venetianske lysthus

Fotos af model af Carlsbergs ny hovedsæde umiddelbart vest for Carl Jacobsens villa og den fredede del af haven.

J.C. Jacobsens have er anlagt i perioden 1851-1867. Den afgrænses mod vest af hovedbygningen, som er opført 1854 og mod øst af bygningen 'De Hængende Haver', som er opført i 1968. J.C. Jacobsens have har siden 2008 været åben for publikum i dagtimerne. Haven blev fredet i 2009. Øst for haven opføres bygninger til Professionshøjskolen UCC's Campus Carlsberg. Anlægget er det største uddannelsesbyggeri i Danmark og skal efter planerne rumme omkring 10.000 studerende og

SELSKAB

HAVEHISTORISK

havehistoriskselskab@gmail.com
www.havehistoriskselskab.dk

800 medarbejdere. Højskolen åbner næste år og de studerendes nærmeste friareal er J.C. Jacobsens Have.

J.C. Jacobsens Have rummer stadig flere af de eksotiske træer, som blev plantet ved anlæggelsen, og som dengang gjorde den til en af tidens største dendrologiske samlinger. Se fx Bjarne Larsens artikel i Dansk dendrologisk årsskrift 2013.

Æresboligen er i dag afgrænset af et hegn.

Der er stadig bevaret nogle af de gamle træer

Foredrag - og debat.

Tirsdag den 29. september kl. 17

Kongens Have – et fredet haveanlæg - og hvad så?

Debataften om forvaltningen af fredede haveanlæg i relation til beskyttelsesinteresserne.

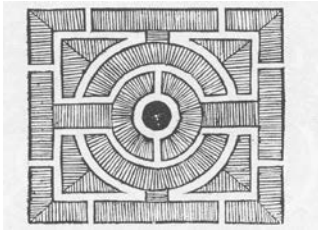
Arrangementet afholdes i Overvintringshuset i Kongens Have, Østervoldgade 4C.

Mange haveanlæg er fredet efter naturbeskyttelsesloven med en intension om:

- at anlæggene skal sikres i forhold til ikke at blive indskrænket på grund af andre interesser,
- at sikre anlæggenes kulturhistoriske værdier og
- at bevare anlæggenes funktion som rekreative områder.

Fredningsbestemmelserne er således ikke til hinder for at der foretages ændringer i haverne, når blot intentionen bag formuleringerne respekteres. Men det viser sig, at der hersker stor uenighed mellem forvaltere og interesseforeninger, om hvad man kan tillade sig at ændre på i et historisk haveanlæg.

SELSKAB

HAVEHISTORISK

havehistoriskselskab@gmail.com

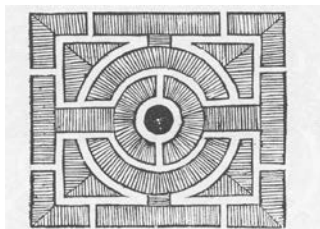
www.havehistoriskselskab.dk

Haver er som udgangspunkt en dynamisk størrelse, hvor karakteren ændres, hvis der ikke konstant foretages en målrettet plejeindsats. De historiske haveanlæg har til alle tider været præget af forandringer, der afspejler tidens idealer og ønsker. Er den tid forbi? – eller kan vi også i dag sætte vores præg på de historiske anlæg under hensyntagen til de 'bærende bevaringsværdier'. Med Kongens Have som eksempel ønsker vi at debattere bevaring, udvikling og nyttiggørelse af historisk anlæg i en nutidig kontekst. Hvad tænker forvalteren – i dette tilfælde Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme? Hvordan forholder fredningsmyndigheder og interesseforeninger sig til forvalterens dispositioner?

Landskabsarkitekt Tanguy Laviotette fra Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme vil fremlægge styrelsens perspektiver for bevaring og udvikling i Kongens Have og flere inviterede interesseforeninger vil være med til at sætte kant på debatten om, hvad man kan tillade sig at forandre på, og hvad der skal bevares til tid og evighed.

Har krokusbeddet i Kongens Have bærende bevaringsværdi?

SELSKAB

HAVEHISTORISK

havehistoriskselskab@gmail.com
www.havehistoriskselskab.dk

Dengang hækken var høj bag H.C. Andersen
Foredrag - og debat

Torsdag den 29. oktober 2015 kl. 17:00

Enghaveparken i København. Simon Harboe fra Kulturstyrelsen og Flemming Rafn fra Tredje Natur vil fortælle om baggrunden for og planerne om fornyelse af Enghaveparken.

Sted: formentlig Rolighedsvej 23, 2. sal.

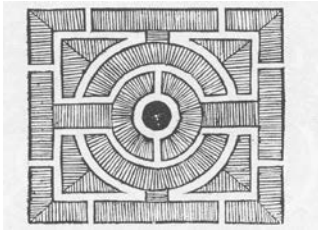
Hvis mødet flyttes, vil det fremgå af den reminder, som bliver udsendt ca. 1 uge før mødet.

Enghaveparken er anlagt i 1929 og har igennem årene været en højt værdsat og stærkt besøgt park på Vesterbro, som er en bydel med ekstremt få fælles friarealer. Parken fremtræder slidt, dog ikke mere end at den i Kulturstyrelsens rapport fra 2013 om 'Fredning af selvstændige landskabsarkitektoniske værker' er et af de i alt seks højest prioriterede anlæg, som bør fredes efter bygningsfredningsloven.

Parken trænger til en istandsættelse og samtidig er den helt centralt placeret som led i klimasikringen af Vesterbro. Parken skal i fremtiden kunne tilbageholde hele 24.000 m³ skybrudsvand uden at dens rekreative funktioner eller de særlig kulturhistoriske hensyn tilsidesættes. Københavns Kommune har derfor - efter aftale med bl.a. Kulturstyrelsen - afholdt en konkurrence under devisen 'Respekt for historien, behov for fornyelse'.

Tredje Natur vandt konkurrencens 1. præmie og er nu i gang med projekteringen. Projektet er fuldt finansieret og p.t. Københavns vigtigste skybrudsprojekt. Parken har over 1 million årlig brugere. Arbejderne forventes igangsat i 2017 og den fornyede park indviet 2018. Se mere om projektet under <http://tredjenatur.dk/2015/06/brugerdesign-i-enghaveparken>

SELSKAB

HAVEHISTORISK

havehistoriskselskab@gmail.com
www.havehistoriskselskab.dk

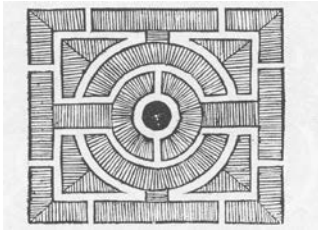
Rosenhaven under STRØM festival 2013

Enghaveparken afgrænses af et bredt stiforløb

1. præmieforslaget

SELSKAB

HAVEHISTORISK

havehistoriskselskab@gmail.com

www.havehistoriskselskab.dk

Foredrag

Tirsdag den 17. november 2015 kl. 17:00

Naturvejleder Tino Hjorth Bjerregaard: Bevaring og pleje af reliktplanter på Hammerhus og Bornholm i øvrigt.

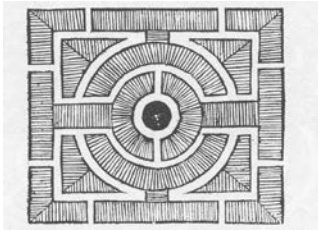
Sted: Rolighedsvej 23, 2. sal.

Bornholm er generelt meget rig på reliktplanter. Nogle reliktplanter har i dag her deres sidste vokseplads som ægte levende fortidsminde. Det gælder bl.a. Læge-Jernurt og Rundbladet Mynte. Det er baggrunden for, at Tino Hjorth Bjerregaard siden 1998 har kortlagt og registreret reliktplanter på hele Bornholm. Derudover har han indgået i såkaldte bevarings-dialoger med flere private lodsejere, med Bornholms Regionskommune og med flere af de bornholmske kirkegårde. Videre har han udbredt sin viden om planterne igennem artikler i adskillige bøger og tidsskrifter.

Så i dag indgår bevaring af reliktplanter på fx Hammershus hånd i hånd med bevaring af bygningsværket og de rekreative interesser i området. Sådan var det ikke i 1960'erne, da bl.a. Søren Ødum Nielsen, gjorde opmærksom på, at der var reliktplanter ved Hammershus.

I dag er Hammershus anerkendt som en af Skandinaviens fineste lokaliteter for reliktplanter. Men også flere andre bornholmske lokaliteter, herunder Svaneke, Bølshavn og Sct. Ols Kirke er med på listen over nordens bedste lokaliteter.

SELSKAB

HAVEHISTORISK

havehistoriskselskab@gmail.com

www.havehistoriskselskab.dk

Mørk Kongelys på Hammershus

Mishandling af den meget sjældne Læge-Jernurt

Endelig skal vi huske medlemmerne på, at et medlemskab til Havehistorisk Selskab kan være en kærkommen gave til en havehistorisk interesseret bekendt.

Og så håber vi på, at se rigtig mange medlemmer og gæster til efterårets arrangementer.

Med venlig hilsen
bestyrelsen